

Przegląd zmian podatkowych 2020

Dowiedz się więcej na www.ksiegarnia.beck.pl

Część I. Zmiany w VAT

Rozdział I. Obowiązkowy mechanizm podzielonej płatności

1. Wstęp

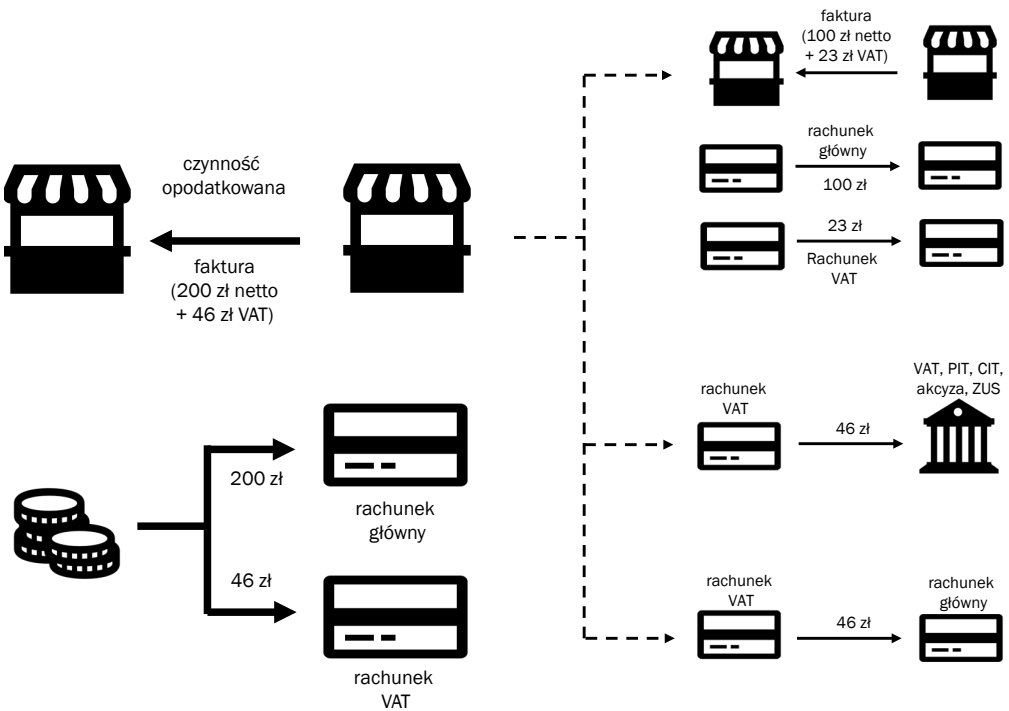
Instytucja mechanizmu podzielonej płatności funkcjonuje w polskim prawie podatkowym od lipca 2018 r., kiedy do VATU wprowadzono nowe regulacje działu XI rozdziału 1a „Mechanizm podzielonej płatności”. Mechanizm dotyczy sposobu uregulowania zapłaty w przypadku transakcji dokonywanych między podatnikami. W praktyce sprowadza się do tego, że otrzymywana przez dostawcę zapłata dzielona jest na dwa strumienie:

- 1) kwotę odpowiadającą wartości sprzedaży netto na fakturze, która jest wpłacana na rachunek bankowy kontrahenta (lub rozliczana w inny sposób),
- 2) kwotę podatku VAT z faktury, która jest wpłacana na rachunek VAT powiązany z tym rachunkiem bankowym kontrahenta.

Wprowadzenie MPP było ukierunkowane na przeciwdziałanie nadużyciom i oszustwom podatkowym. W praktyce miało zapobiegać zjawisku znikania podatników, którzy otrzymali wpłatę od kontrahenta (netto + VAT), ale nie wpłacali kwoty podatku VAT z tego tytułu do urzędu skarbowego (VAT należny). Tym samym możliwość pojawienia się ewentualnych nadużyć została ograniczona już na etapie samej transakcji. To z kolei miało w efekcie doprowadzić do uszczelnienia systemu podatkowego.

Początkowo MPP funkcjonował wyłącznie w wariantcie dobrowolnym, przy czym decyzja o jego zastosowaniu spoczywała w rękach nabywcy. Mocą decyzji wykonawczej Rady (UE) 2019/310 z 18.2.2019 r. w sprawie upoważnienia Polski do wprowadzenia szczególnego środka stanowiącego odstępstwo od art. 226 dyrektywy 2006/112/WE w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.Urz. UE L z 2019 r. Nr 51, s. 19) Polska otrzymała jednak upoważnienie do wprowadzenia MPP w odniesieniu do określonych towarów i usług w wariantcie obowiązkowym. Przepisy w tym zakresie obowiązują od 1.11.2019 r.

Rysunek 1. Schemat rozliczeń w ramach mechanizmu podzielonej płatności

2. Towary i usługi objęte obowiązkowym mechanizmem podzielonej płatności

Wykaz towarów i usług objętych obowiązkowym MPP określa załącznik Nr 15 do VATU. Obejmuje on przede wszystkim te towary i usługi, które były dotychczas objęte tzw. mechanizmem odwrotnego obciążenia (towary wymienione w załączniku Nr 11 do VATU: wyroby stalowe, surowce wtórne, odpady, produkty elektroniczne oraz usługi wymienione w załączniku Nr 14 do VATU – roboty budowlane) i przepisami o tzw. solidarnej odpowiedzialności nabywcy (towary wymienione w załączniku Nr 13 do VATU: niektóre wyroby stalowe, paliwa, oleje i tłuszcze roślinne i zwierzęce, aparaty fotograficzne, dyski SSD), ale nie tylko. Mechanizmem podzielonej płatności objęto bowiem wiele innych towarów i usług, np. węgiel i wyroby węglowe, maszyny i urządzenia elektryczne oraz części i akcesoria do samochodów i motocykli.

Ważne

W związku z uchynieniem przepisów regulujących zasady stosowania tzw. odwrotnego obciążenia w transakcjach krajowych od 1.11.2019 r. zniesiono również obowiązek składania informacji podsumowujących VAT-27.

Obowiązkowy MPP nie wyłącza przy tym stosowania tego mechanizmu w wersji dobrowolnej. W stosunku do towarów i usług innych niż wymienione w załączniku Nr 15 do VATU pozostawiono dotychczasową możliwość stosowania omawianego mechanizmu w wersji fakultatywnej.

Tabela 1. Wykaz towarów i usług objętych obowiązkowym mechanizmem podzielonej płatności

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
1	05.10.10.0	Węgiel kamienny
2	05.20.10.0	Węgiel brunatny (lignit)
3	ex 10.4	Oleje i tłuszcze zwierzęce i roślinne – wyłącznie olej z rzepaku
4	19.10.10.0	Koks i półkoks z węgla kamiennego i brunatnego (lignitu) lub torfu; węgiel retortowy
5	19.20.11.0	Brykiety i podobne paliwa stałe z węgla kamiennego
6	19.20.12.0	Brykiety i podobne paliwa stałe z węgla brunatnego (lignitu)
7	ex 20.59.12.0	Emulsje do uczulania powierzchni do stosowania w fotografii; preparaty chemiczne do stosowania w fotografii, gdzie indziej niesklasyfikowane – wyłącznie tonery bez głowicy drukującej do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych
8	ex 20.59.30.0	Atrament do pisania, tusz kreślarski i pozostałe atramenty i tusze – wyłącznie kasety z tuszem bez głowicy do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych
9	ex 22.21.30.0	Płyty, arkusze, folie, taśmy i pasy z tworzyw sztucznych, niewzmocnionych, nielaminowanych ani niepołączonych z innymi materiałami – wyłącznie folia typu stretch
10	24.10.12.0	Żelazostopy
11	24.10.14.0	Granulki i proszek z surówki, surówki zwierciadlistej lub stali
12	24.10.31.0	Wyroby płaskie walcowane na gorąco, o szerokości \geq 600 mm, ze stali niestopowej
13	24.10.32.0	Wyroby płaskie walcowane na gorąco, o szerokości $<$ 600 mm, ze stali niestopowej
14	24.10.35.0	Wyroby płaskie walcowane na gorąco, o szerokości \geq 600 mm, z pozostałej stali stopowej, z wyłączeniem wyrobów ze stali krzemowej elektrotechnicznej
15	24.10.36.0	Wyroby płaskie walcowane na gorąco, o szerokości $<$ 600 mm, z pozostałej stali stopowej, z wyłączeniem wyrobów ze stali krzemowej elektrotechnicznej

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
16	24.10.41.0	Wyroby płaskie walcowane na zimno, o szerokości ≥ 600 mm, ze stali niestopowej
17	24.10.43.0	Wyroby płaskie walcowane na zimno, o szerokości ≥ 600 mm, z pozostałej stali stopowej, z wyłączeniem wyrobów ze stali krzemowej elektrotechnicznej
18	24.10.51.0	Wyroby płaskie walcowane, o szerokości ≥ 600 mm, ze stali niestopowej, platerowane, powlekane lub pokrywane
19	24.10.52.0	Wyroby płaskie walcowane, o szerokości ≥ 600 mm, z pozostałej stali stopowej, platerowane, powlekane lub pokrywane
20	24.10.61.0	Pręty walcowane na gorąco, w nieregularnie zwijanych kręgach, ze stali niestopowej
21	24.10.62.0	Pozostałe pręty ze stali, nieobrobione więcej niż kute, na gorąco walcowane, ciągnięte lub wyciskane, włączając te, które po walcowaniu zostały skręcone
22	24.10.65.0	Pręty walcowane na gorąco, w nieregularnie zwijanych kręgach, z pozostałej stali stopowej
23	24.10.66.0	Pozostałe pręty z pozostałej stali stopowej, nieobrobione więcej niż kute, na gorąco walcowane, ciągnięte lub wyciskane, włączając te, które po walcowaniu zostały skręcone
24	24.10.71.0	Kształtowniki otwarte, nieobrobione więcej niż walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, ze stali niestopowej
25	24.10.73.0	Kształtowniki otwarte, nieobrobione więcej niż walcowane na gorąco, ciągnięte na gorąco lub wyciskane, z pozostałej stali stopowej
26	24.20.11.0	Rury przewodowe w rodzaju stosowanych do rurociągów ropy naftowej lub gazu, bez szwu, ze stali
27	24.20.12.0	Rury okładzinowe, przewody rurowe i rury płuczkowe, w rodzaju stosowanych do wierceń ropy naftowej lub gazu, bez szwu, ze stali
28	24.20.13.0	Pozostałe rury i przewody rurowe, o okrągłym przekroju poprzecznym, bez szwu, ze stali
29	24.20.31.0	Rury przewodowe w rodzaju stosowanych do rurociągów ropy naftowej lub gazu, spawane, o średnicy zewnętrznej $\leq 406,4$ mm, ze stali
30	24.20.33.0	Pozostałe rury i przewody rurowe, o okrągłym przekroju poprzecznym, spawane, o średnicy zewnętrznej $\leq 406,4$ mm, ze stali
31	24.20.34.0	Rury i przewody rurowe, o przekroju poprzecznym innym niż okrągły, spawane, o średnicy zewnętrznej $\leq 406,4$ mm, ze stali
32	24.20.40.0	Łączniki rur lub przewodów rurowych inne niż odlewane, ze stali

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
33	24.31.10.0	Pręty ciągnięte na zimno oraz kątowniki, kształtowniki i profile, ze stali niestopowej
34	24.31.20.0	Pręty ciągnięte na zimno oraz kątowniki, kształtowniki i profile, z pozostałej stali stopowej
35	24.32.10.0	Wyroby płaskie walcowane na zimno, ze stali, o szerokości < 600 mm, niepokrywane
36	24.32.20.0	Wyroby płaskie walcowane na zimno, ze stali, o szerokości < 600 mm, platerowane, powlekane lub pokrywane
37	24.33.11.0	Kształtowniki otwarte, formowane lub profilowane na zimno, ze stali niestopowej
38	24.33.20.0	Arkusze żeberkowane ze stali niestopowej
39	24.34.11.0	Drut ciągniony na zimno, ze stali niestopowej
40	24.41.10.0	Srebro nieobrobione plastycznie lub w postaci półproduktu, lub w postaci proszku
41	ex 24.41.20.0	Złoto nieobrobione plastycznie lub w postaci półproduktu, lub w postaci proszku, z wyłączeniem złota inwestycyjnego w rozumieniu art. 121 VATU, z zastrzeżeniem poz. 43
42	24.41.30.0	Platyna nieobrobiona plastycznie lub w postaci półproduktu, lub w postaci proszku
43	Bez względu na symbol PKWiU	Złoto inwestycyjne w rozumieniu art. 121 VATU
44	ex 24.41.40.0	Metale nieszlachetne lub srebro, platerowane złotem, nieobrobione inaczej niż do stanu półproduktu – wyłącznie srebro, platerowane złotem, nieobrobione inaczej niż do stanu półproduktu
45	ex 24.41.50.0	Metale nieszlachetne platerowane srebrem oraz metale nieszlachetne, srebro lub złoto, platerowane platyną, nieobrobione inaczej niż do stanu półproduktu – wyłącznie złoto i srebro, platerowane platyną, nieobrobione inaczej niż do stanu półproduktu
46	24.42.11.0	Aluminium nieobrobione plastycznie
47	24.43.11.0	Ołów nieobrobiony plastycznie
48	24.43.12.0	Cynk nieobrobiony plastycznie
49	24.43.13.0	Cyna nieobrobiona plastycznie
50	24.44.12.0	Miedź nierafinowana; anody miedziane do rafinacji elektrolitycznej
51	24.44.13.0	Miedź rafinowana i stopy miedzi, nieobrobione plastycznie; stopy wstępne miedzi

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
52	24.44.21.0	Proszki i płatki z miedzi i jej stopów
53	24.44.22.0	Płaskowniki, pręty, kształtowniki i walcówka, z miedzi i jej stopów
54	24.44.23.0	Druty z miedzi i jej stopów
55	24.45.11.0	Nikiel nieobrobiony plastycznie
56	ex 24.45.30.0	Pozostałe metale nieżelazne i wyroby z nich; cermetale; popiół i pozostałości zawierające metale i związki metali – wyłącznie odpady i złom metali nieszlachetnych
57	ex 25.11.23.0	Pozostałe konstrukcje i ich części; płyty, pręty, kątowniki, kształtowniki itp. z żeliwa, stali lub aluminium – wyłącznie ze stali
58	ex 25.93.13.0	Tkaniny, kraty, siatki i ogrodzenia z drutu z żeliwa, stali lub miedzi; siatka rozciągana z żeliwa, stali lub miedzi – wyłącznie ze stali
59	ex 26.11.30.0	Elektroniczne układy scalone – wyłącznie procesory
60	26.20.1	Komputery i pozostałe maszyny do automatycznego przetwarzania danych
61	ex 26.20.21.0	Jednostki pamięci – wyłącznie dyski twarde (HDD)
62	ex 26.20.22.0	Półprzewodnikowe urządzenia pamięci trwałej – wyłącznie dyski SSD
63	ex 26.30.22.0	Telefony dla sieci komórkowych lub dla innych sieci bezprzewodowych – wyłącznie telefony komórkowe, w tym smartfony
64	26.40.20.0	Odbiorniki telewizyjne, nawet zawierające odbiorniki radiowe lub aparaturę do zapisu lub odtwarzania dźwięku lub obrazu
65	ex 26.40.60.0	Konsole do gier wideo (w rodzaju stosowanych z odbiornikiem telewizyjnym lub samodzielnym ekranem) i pozostałe urządzenia do gier zręcznościowych lub hazardowych z elektronicznym wyświetlaczem – z wyłączeniem części i akcesoriów
66	26.70.13.0	Aparaty fotograficzne cyfrowe i kamery cyfrowe
67	27.20.2	Akumulatory elektryczne i ich części
68	28.11.41.0	Części do silników spalinowych wewnętrznego spalania, o zapłonie iskrowym, z wyłączeniem części do silników lotniczych
69	ex 28.23.26.0	Części i akcesoria do fotokopiarek – wyłącznie kasety z tuszem i głowicą drukującą do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych, tonery z głowicą drukującą do drukarek do maszyn do automatycznego przetwarzania danych
70	ex 29.31.10.0	Wiązki przewodów zapłonowych i innych przewodów, w rodzaju stosowanych w pojazdach samochodowych, statkach powietrznych lub pływających – wyłącznie wiązki przewodów zapłonowych i innych przewodów, w rodzaju stosowanych w pojazdach samochodowych

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
71	29.31.21.0	Świece zapłonowe; iskrowniki; prądnice iskrownikowe; magnetyczne koła zamachowe; rozdzielacze; cewki zapłonowe
72	29.31.22.0	Silniki rozrusznikowe oraz rozruszniki pełniące rolę prądnic; pozostałe prądnice i pozostałe rodzaje wyposażenia do silników spalinowych
73	29.31.23.0	Sprzęt sygnalizacyjny elektryczny, wycieraczki do szyb, urządzenia zapobiegające zamarzaniu lub potnieniu szyb, w rodzaju stosowanych w pojazdach
74	29.31.30.0	Części pozostałego sprzętu i wyposażenia elektrycznego do pojazdów
75	29.32.20.0	Pasy bezpieczeństwa, poduszki powietrzne oraz części i akcesoria nadwozi
76	29.32.30.0	Części i akcesoria do pojazdów silnikowych (z wyłączeniem motocykli), gdzie indziej niesklasyfikowane
77	30.91.20.0	Części i akcesoria do motocykli i przyczep motocyklowych bocznych
78	ex 32.12.13.0	Biżuteria i jej części oraz pozostałe wyroby jubilerskie i ich części, ze złota i srebra lub platerowane metalem szlachetnym – wyłącznie części biżuterii i części pozostałych wyrobów jubilerskich ze złota, srebra i platyny, tj. niewykończone lub niekompletne wyroby jubilerskie i wyraźne części biżuterii, w tym pokrywane lub platerowane metalem szlachetnym
79	38.11.49.0	Wraki przeznaczone do złomowania inne niż statki i pozostałe konstrukcje pływające
80	38.11.51.0	Odpady szklane
81	38.11.52.0	Odpady z papieru i tektury
82	38.11.54.0	Pozostałe odpady gumowe
83	38.11.55.0	Odpady z tworzyw sztucznych
84	38.11.58.0	Odpady inne niż niebezpieczne zawierające metal
85	38.12.26.0	Niebezpieczne odpady zawierające metal
86	38.12.27	Odpady i braki ogniwi i akumulatorów elektrycznych; zużyte ogniwa i baterie galwaniczne oraz akumulatory elektryczne
87	38.32.2	Surowce wtórne metalowe
88	38.32.31.0	Surowce wtórne ze szkła
89	38.32.32.0	Surowce wtórne z papieru i tektury
90	38.32.33.0	Surowce wtórne z tworzyw sztucznych
91	38.32.34.0	Surowce wtórne z gumy

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
92		Benzyny silnikowe, oleje napędowe, gazy przeznaczone do napędu silników spalinowych – w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym
93		Oleje opałowe oraz oleje smarowe – w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym
94	ex 58.29.11.0	Pakiety oprogramowania systemów operacyjnych – wyłącznie dyski SSD
95	ex 58.29.29.0	Pakiety pozostałego oprogramowania użytkowego – wyłącznie dyski SSD
96	ex 59.11.23.0	Pozostałe filmy i nagrania wideo na dyskach, taśmach magnetycznych itp. nośnikach – wyłącznie dyski SSD
97	Bez względu na symbol PKWiU	Usługi w zakresie przenoszenia uprawnień do emisji gazów cieplarnianych, o których mowa w ustawie z 12.6.2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1201 ze zm.)
98	41.00.30.0	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych (prace związane z budową nowych budynków, przebudową lub remontem istniejących budynków)
99	41.00.40.0	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków niemieszkalnych (prace związane z budową nowych budynków, przebudową lub remontem istniejących budynków)
100	42.11.20.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową autostrad, dróg, ulic i innych dróg dla pojazdów i pieszych oraz budową pasów startowych
101	42.12.20.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową dróg szynowych i kolei podziemnej
102	42.13.20.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową mostów i tuneli
103	42.21.21.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową rurociągów przesyłowych
104	42.21.22.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową sieci rozdzielczych, włączając prace pomocnicze
105	42.21.23.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową systemów irygacyjnych (kanałów), magistrali i linii wodociągowych, obiektów do uzdatniania wody i oczyszczania ścieków oraz stacji pomp
106	42.21.24.0	Roboty związane z wierceniem studni i ujęć wodnych oraz instalowaniem zbiorników septycznych
107	42.22.21.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową przesyłowych linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych
108	42.22.22.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową rozdzielczych linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
109	42.22.23.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową elektrowni
110	42.91.20.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową nabrzeży, portów, tam, śluz i związanych z nimi obiektów hydrotechnicznych
111	42.99.21.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową obiektów produkcyjnych i górniczych
112	42.99.22.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową stadionów i boisk sportowych
113	42.99.29.0	Roboty ogólnobudowlane związane z budową pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane
114	43.11.10.0	Roboty związane z rozbiórką i burzeniem obiektów budowlanych
115	43.12.11.0	Roboty związane z przygotowaniem terenu pod budowę, z wyłączeniem robót ziemnych
116	43.12.12.0	Roboty ziemne: roboty związane z kopaniem rowów i wykopów oraz przemieszczaniem ziemi
117	43.13.10.0	Roboty związane z wykonywaniem wykopów i wierceń geologiczno-inżynierskich
118	43.21.10.1	Roboty związane z wykonywaniem instalacji elektrycznych służących bezpieczeństwu
119	43.21.10.2	Roboty związane z wykonywaniem pozostałych instalacji elektrycznych
120	43.22.11.0	Roboty związane z wykonywaniem instalacji wodnokanalizacyjnych i odwadniających
121	43.22.12.0	Roboty związane z wykonywaniem instalacji ciepłych, wentylacyjnych i klimatyzacyjnych
122	43.22.20.0	Roboty związane z wykonywaniem instalacji gazowych
123	43.29.11.0	Roboty związane z zakładaniem izolacji
124	43.29.12.0	Roboty związane z zakładaniem ogrodzeń
125	43.29.19.0	Pozostałe roboty instalacyjne, gdzie indziej niesklasyfikowane
126	43.31.10.0	Roboty tynkarskie
127	43.32.10.0	Roboty instalacyjne stolarki budowlanej
128	43.33.10.0	Roboty związane z wykładaniem posadzek i oblicowywaniem ścian
129	43.33.21.0	Roboty związane z wykładaniem podłóg i ścian lastryko, marmurem, granitem lub łupkiem
130	43.33.29.0	Pozostałe roboty związane z wykładaniem podłóg i ścian (włączając tapetowanie), gdzie indziej niesklasyfikowane

Poz.	Symbol PKWiU	Nazwa towaru (grupy towarów)/nazwa usługi (grupy usług)
131	43.34.10.0	Roboty malarskie
132	43.34.20.0	Roboty szklarskie
133	43.39.11.0	Roboty związane z wykonywaniem elementów dekoracyjnych
134	43.39.19.0	Roboty związane z wykonywaniem pozostałych wykończeniowych robót budowlanych, gdzie indziej niesklasyfikowanych
135	43.91.11.0	Roboty związane z wykonywaniem konstrukcji dachowych
136	43.91.19.0	Roboty związane z wykonywaniem pozostałych prac dekarских
137	43.99.10.0	Roboty związane z zakładaniem izolacji przeciwwilgociowych i wodochronnych
138	43.99.20.0	Roboty związane z montowaniem i demontowaniem rusztowań
139	43.99.30.0	Roboty związane z fundamentowaniem, włączając wbijanie pali
140	43.99.40.0	Roboty betoniarskie
141	43.99.50.0	Roboty związane ze wznoszeniem konstrukcji stalowych
142	43.99.60.0	Roboty związane ze wznoszeniem konstrukcji z cegieł i kamienia
143	43.99.70.0	Roboty związane z montażem i wznoszeniem konstrukcji z elementów prefabrykowanych
144	43.99.90.0	Roboty związane z wykonywaniem pozostałych specjalistycznych robót budowlanych, gdzie indziej niesklasyfikowanych
145	45.31.1	Sprzedaż hurtowa części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
146	45.32.1	Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych (z wyłączeniem motocykli) prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach
147	45.32.2	Pozostała sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli
148	ex 45.40.10.0	Sprzedaż hurtowa motocykli oraz części i akcesoriów do nich – wyłącznie sprzedaż części i akcesoriów do motocykli
149	ex 45.40.20.0	Sprzedaż detaliczna motocykli oraz części i akcesoriów do nich prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach – wyłącznie sprzedaż części i akcesoriów do motocykli
150	ex 45.40.30.0	Pozostała sprzedaż detaliczna motocykli oraz części i akcesoriów do nich – wyłącznie sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do motocykli

3. Transakcje objęte obowiązkowym mechanizmem podzielonej płatności

Nie każda dostawa towarów i usług wymienionych w załączniku Nr 15 do VATU podlega rozliczeniu przy zastosowaniu obowiązkowego MPP. Ustawa o podatku od towarów i usług wprowadza w tym zakresie pewne ograniczenia, mające na celu wyłączenie z tego obowiązku transakcji drobnych oraz dokonywanych między określonymi rodzajami podmiotów.

3.1. Faktury o wartości powyżej 15 000 zł

Odpowiednie regulacje zawiera nowo dodany art. 108a ust. 1a i 1b VATU. Zgodnie z tym przepisem przy dokonywaniu płatności za nabyte towary lub usługi wymienione w załączniku Nr 15 do VATU, udokumentowane fakturą, w której kwota należności ogółem stanowi kwotę, o której mowa w art. 19 PrPrzed, podatnicy są obowiązani stosować MPP. Podatnicy obowiązani do wystawienia takich faktur są z kolei zobowiązani do przyjęcia płatności dokonanej w takim mechanizmie.

Objęcie przez ustawodawcę MPP jedynie tych towarów i usług wymienionych w załączniku Nr 15 do VATU, których dostawa została udokumentowana fakturą, oraz jedynie wtedy, gdy wykazana w tej fakturze kwota należności ogółem stanowi kwotę, o której mowa w art. 19 PrPrzed, powoduje, że tym mechanizmem nie są objęte:

- 1) dostawy nieudokumentowane fakturą,
- 2) dostawy udokumentowane fakturą, ale w których kwota należności ogółem (wartość brutto) nie przekracza 15 000 zł.

Na tej podstawie wyłączeni z obowiązku stosowania MPP będą np. podatnicy korzystający ze zwolnienia podmiotowego. Na wystawianych przez nich fakturach nie wykazuje się kwot podatku, stąd nie ma możliwości uregulowania wystawionej przez nich faktury w tym systemie.

Obowiązek stosowania MPP nie dotyczy również należności wynikających z faktur, w których wartość brutto faktury nie przekracza kwoty 15 000 zł.

Przykład

W przypadku np. usług budowlanych – w sytuacji gdy zawarta jest umowa na wykonanie usług budowlanych z załącznika Nr 15 VATU, o wartości brutto 30 000 zł, a zgodnie z postanowieniami umowy wykonawca rozlicza odrębnie trzy etapy wykonanych robót osobnymi fakturami o wartości brutto 10 000 zł każda – obowiązkowy MPP nie będzie miał zastosowania. Wartość transakcji przekracza łącznie 15 000 zł, ale do wystąpienia obowiązku zastosowania MPP konieczne jest przekroczenie wartości brutto 15 000 zł przez kwotę należności ogółem na fakturze.

Nie jest przy tym jasne, jak należy postąpić w sytuacji, gdy faktura zawierająca więcej niż jedną pozycję łącznie co prawda opiewa na kwotę powyżej 15 000 zł, jednak ujęta w niej sprzedaż towaru wymienionego w załączniku Nr 15 do VATU nie przekracza już tej kwoty. W praktyce pojawiają się różne podejścia do tej kwestii, mianowicie:

- 1) podejście rygorystyczne – zgodnie z którym w takim przypadku wystąpi konieczność zapłaty całej faktury w MPP, dlatego że przepisy odnoszą się do faktury, w której „kwota należności ogółem stanowi kwotę co najmniej 15 000 zł” – omawiana faktura spełnia to kryterium;
- 2) podejście liberalne – zgodnie z którym taka faktura nie jest objęta MPP, dlatego że wartość towaru wymienionego w załączniku Nr 15 do VATU jest w tym przypadku niższa niż 15 000 zł;
- 3) podejście pośrednie – zgodnie z którym z uwagi na fakt, że wartość brutto faktury przekracza jednak kwotę 15 000 zł, MPP ma zastosowanie w stosunku do tej faktury, przy czym ten obowiązek dotyczy jedynie należności za towar wymieniony w załączniku Nr 15 do VATU – to oznacza, że należność za towar/usługę wykazaną w drugiej pozycji faktury można zapłacić w inny sposób.

W objaśnieniach podatkowych z 23.12.2019 r. w sprawie MPP¹ wskazano, że obowiązek uregulowania należności w MPP będzie w takim przypadku dotyczył wyłącznie kwoty odpowiadającej kwocie VAT wynikającej z nabycia towarów lub usług wymienionych w załączniku Nr 15 do VATU.

Przykład

Gdy faktura o wartości brutto powyżej 15 000 zł będzie zawierała chociaż jedną pozycję (np. na kwotę 3000 zł netto + 690 zł VAT) objętą załącznikiem Nr 15 do VATU, wówczas obowiązek zastosowania MPP będzie dotyczył kwoty równej kwocie podatku z tej konkretnej pozycji, a więc kwoty równej 690 zł. Nie wyklucza to oczywiście możliwości uregulowania w MPP części należności ponad tę objętą obowiązkiem lub całej należności z takiej faktury.

Natomiast dla stosowania obowiązkowego MPP bez znaczenia będzie to, czy dostawca posiada w Polsce siedzibę lub tzw. stałe miejsce prowadzenia działalności, czy też jest podmiotem zagranicznym, zarejestrowanym tu jedynie dla potrzeb podatku VAT. Jeżeli podatnik dokonuje nabycia towarów lub usług na terytorium kraju od podatnika nieposiadającego siedziby działalności gospodarczej lub stałego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium RP, ale zarejestrowanego na potrzeby VAT w Polsce, to – jeżeli tylko zostały spełnione przesłanki zastosowania obowiązkowego MPP – taka transakcja również podlega obowiązkowemu rozliczeniu przy zastosowaniu tego mechanizmu.

¹ Ministerstwo Finansów, Objasnienia podatkowe z 23.12.2019 r. w sprawie Mechanizmu Podzielonej Płatności, <https://www.gov.pl/web/finanse/objasnienia-podatkowe-z-23-grudnia-2019-r-w-sprawie-mechanizmu-podzielonej-platnosci> (dostęp: 28.12.2019 r.).

3.2. Umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym

Zgodnie z art. 108a ust. 1e VATU obowiązkowego MPP nie stosuje się w przypadku dokonywania płatności kwoty należności wynikającej z faktury dokumentującej transakcję realizowane w wykonaniu umowy o partnerstwie publiczno-prywatnym, o której mowa w art. 7 ust. 1 PartPublPrywU, jeżeli podmiot, na rzecz którego dokonywana jest płatność, na dzień dokonania dostawy był partnerem prywatnym, z którym podmiot publiczny zawarł umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym, lub jednoosobową spółką partnera prywatnego albo spółką kapitałową, której jedynymi współnikami są partnerzy prywatni, z którą podmiot publiczny zawarł umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym.

3.3. Obligatoryjny mechanizm podzielonej płatności a potrącenia wierzytelności

Stosowanie MPP wyłączone jest również w przypadku regulowania należności w drodze potrącenia. Na tę zasadę wskazuje wprost art. 108a ust. 1d VATU, zgodnie z którym w przypadku dokonania potrącenia, o jakim mowa w art. 498 KC, MPP nie stosuje się w zakresie, w jakim kwoty należności są potrącane.

W objaśnieniach podatkowych z 23.12.2019 r.² wskazano, że wierzytelność kontrahenta nie musi dotyczyć faktury, co do której istnieje obowiązek opłacenia w MPP. Należy jednak pamiętać, że gdyby po dokonaniu wzajemnego potrącenia pozostała jeszcze kwota do zapłaty, różnicę tę należy uregulować zgodnie z założeniami obligatoryjnego MPP.

Przykład

Jeżeli podatnik dokonujący zakupu na podstawie faktury objętej obligatoryjnym MPP o wartości brutto 21 000 zł, VAT 3926,83 zł – będący z tego tytułu dłużnikiem kontrahenta – jest jednocześnie wobec niego wierzycielem na kwotę 25 000 zł i obie wierzytelności spełniają przesłanki wskazane w art. 498 KC, to może potrącić swoją wierzytelność w wysokości 21 000 zł i w ten sposób zwolnić się z obowiązku dokonania płatności w MPP.

Przykład

W sytuacji gdy podatnik dokonujący zakupu na podstawie faktury objętej obligatoryjnym MPP w stosunku do wszystkich pozycji z tej faktury o wartości brutto 21 000 zł, VAT 3926,83 zł – będący z tego tytułu dłużnikiem kontrahenta – jest jednocześnie wobec niego wierzycielem na kwotę 15 000 zł i obie wierzytelności spełniają przesłanki wskazane w art. 498 KC, może on potrącić swoją wierzytelność do wysokości 15 000 zł i w ten sposób zwolnić się z obowiązku dokonania płatności w MPP w zakresie, w jakim doszło do potrącenia, a pozostałą kwotę wierzytelności (tj. 6000 zł brutto, VAT 1121,95 zł) jest zobowiązany zapłacić zgodnie z zasadami MPP.

² Tamże, s. 11.

W praktyce zwraca się uwagę, że art. 498 KC reguluje jedynie kwestię potrąceń tzw. dwustronnych, co powoduje wątpliwości dotyczące możliwości wyłączenia podzielonej płatności także w przypadku potrąceń i kompensat tzw. wielostronnych, dokonywanych między więcej niż dwoma podmiotami. Do tej kwestii odniesiono się w objaśnieniach podatkowych z 23.12.2019 r.³, wskazując, że z uwagi na charakter potrącenia zawartego w art. 498 KC, w którym jest mowa o dwóch osobach będących jednocześnie względem siebie dłużnikiem i wierzycielem, obecnie nie ma możliwości uznania kompensat wielostronnych za dopełnienie obowiązków związanych z zapłatą w obligatoryjnym MPP.

3.4. Płatności w walutach obcych

Nie jest możliwe dokonanie zapłaty na rachunek VAT w walutach obcych. Umówienie się na transakcję w walucie innej niż złoty nie zwalnia jednak z obowiązku stosowania obligatoryjnego MPP. W przypadku transakcji walutowych dotyczących towarów lub usług objętych obligatoryjnym MPP należy zatem dokonać dwóch płatności. Chodzi o:

- 1) płatność kwoty odpowiadającej kwocie VAT – za pomocą komunikatu przelewu na rachunek VAT w złotówkach, według kwoty VAT wskazanej w złotówkach na fakturze,
- 2) płatność kwoty netto – ta część powinna być opłacona odrębnym przelewem w walucie obcej lub może być rozliczona w inny sposób.

Jeżeli wartość brutto faktury jest wskazana w walucie obcej, wówczas w celu ustalenia, czy wartość brutto faktury przekracza limit wskazany do stosowania obowiązkowego MPP (15 000 zł), należy stosować kursy walut zgodnie z zasadami przyjętymi w art. 31a VATU.

3.5. Wpłata zajętej wierzytelności na rachunek bankowy komornika sądowego lub organu egzekucyjnego w ramach egzekucji z tej wierzytelności

Jak wynika z objaśnień podatkowych z 23.12.2019 r.⁴, obowiązek zapłaty w podzielonej płatności nie dotyczy także płatności z tytułu wierzytelności zajętej przez komornika lub organ egzekucyjny, nawet jeżeli ta wierzytelność dotyczy sprzedaży, do której obligatoryjny MPP ma zastosowanie. W takiej sytuacji dokonywana na rzecz komornika lub organu egzekucyjnego płatność nie stanowi zapłaty za nabyte towary lub usługi. Zamiast obowiązku zapłaty kontrahentowi za nabyte towary lub usługi występuje nowy tytuł płatności, czyli realizacja egzekucji z zajętej wierzytelności. Dlatego w takiej sytuacji podatnik (nabywca) nie będzie miał obowiązku zapłaty do komornika lub organu egzekucyjnego w MPP. Mamy wówczas do czynienia ze szczególnym charakterem relacji prawnej, który decyduje o braku obowiązku zastosowania MPP przez nabywcę w płat-

³ Tamże, s. 11.

⁴ Tamże, s. 8.

[Przejdź do księgarni](#)